

Hallintovaliokunnalle

HE 15/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Aluehallintovirastoilla on hyvät sekä henkiset että käytännön valmiudet muutokseen. Henkilöstöllä on pääosin paljon kokemusta muutoksen läpiviennistä, valtakunnallisista toimintamalleista, avoin ja aktiivinen ajattelu asiakkaan parhaaksi ja vankkaa substanssiosaamista. Muutokseen suhtaudutaan myönteisesti, kunhan

- muutoksen perusratkaisut voidaan kokea edistävän asiakkaille suunnattuja palveluja,
- kokonaisuudesta, muutoksen perusteluista ja toteutuksesta viestitään avoimesti.

Edellinen laaja muutos toteutettiin seitsemän vuotta sitten, ns. ALKU-uudistus. Esimerkiksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto muodostettiin 11 organisaation tehtävistä ja henkilöstöstä. Taustalla myös lukuisia lääniuudistuksia, joista viimeisin 1997, jolloin Etelä-Suomessa yhdistettiin kolme lääniä. Aluehallintovirastojen hallintopalveluiden valtakunnallinen keskittäminen toteutettiin vuonna 2015.

Tänään Etelä-Suomen aluehallintovirastossa työskentelee 524 henkilöä viidellätoista paikkakunnalla. Virastossamme on kuusi vastuualuetta. Useita tehtäviä hoidamme koko Suomen kattavasti erikoistumistehtävinä.

Toimialueellamme asuu 2,4 miljoonaa ihmistä. Virastomme toimii monessakin suhteessa maamme painopistealueella. Toiminnan vilkkaus ja laajuus aiheuttaa sen, että asiantuntijamme saavat ratkaistavakseen hyvin laajan kirjon ja mittavan määrän asioita, jopa usein varsin haasteellisia ja ennakkotapauksina. Resurssien riittävyys on haaste. Resurssien tarve on usein ennakoimaton. Tietojärjestelmämme eivät vielä tue riittävällä tavalla johtamista resurssien nopeassa uudelleen suuntaamisessa ja tehtävien kohdentamisessa.

Oikeansuuntainen muutos

Pidämme uuden valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista hyvänä asiana. Suuren ja monilta osin jo nyt valtakunnallisesti toimivan virastomme näkökulmasta johtuen olemme

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

vahvasti ajaneet mahdollisuutta AVIen valtakunnalliseksi resurssien kohdentamiseksi ja jopa valtakunnallisen viraston muodostamiseksi. Yhteistyö onkin jo kehittynyt myönteisesti. AVIt ovat lisänneet yhteistyötä ja tehneet tehtäviä toisen AVIn lukuun.

Valtakunnallisesti toimivan ja johdetun viraston on huomattavasti helpompi luoda ja kehittää yhdenmukaisia ratkaisuja ja resurssien tehokasta käyttöä. Pidämme hyvänä, että

- muodostetaan valtakunnallinen monialainen valtion virasto, johon kootaan mahdollisimman laajasti eri ministeriöiden operatiivisia tehtäviä ja vahvistetaan siten myös monialaisuuden perinnettä
- asiakas ja asiakaspalvelu asetetaan uudistuksessa keskiöön: ihmisten elämäntilanne ja tarpeet ovat monialaisia, joten monialaisuus virastossa edistää asiakkaan kokonaisuuden hahmottamista ja ratkaisujen etsimistä
- sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvonta-asiat keskitetään yhteen monialaiseen virastoon, jolloin mahdollistetaan tehokas palvelujen lupa-, valvonta- ja ohjaustyö sekä kytkentä asiakkaan kokonaistilanteeseen tarvittaessa
- ympäristö- ja vesilupien valvontatehtävät kootaan yhteen; ympäristötehtäviä vahvistaisi, mikäli myös kemikaaliturvallisuusasioita hoitavan TUKESin tehtävät koottaisiin uuteen virastoon

Haasteina nähdään muun muassa

- varautumisen uudessa vastuunjaossa ja toimintamallien luomisessa siten, että myös eri hallinnonalojen roolit ovat riittävän selkeät vuoden 2019 alusta lukien ja että maakunnat vastaavat poikkihallinnollisen yhteistyön rakentamisesta myös sidosryhmien ja muiden viranomaisten suuntaan
- alkoholihallinnon lupa- ja valvontatehtävien hajauttamisessa maakuntiin: AVIt ovat esittäneet lausunnossaan, että alueellisen alkoholihallinnon luvat ja valvonta säilytettäisiin valtion tehtävinä: Perusteina mm. valtakunnallisesti yhtenäiset prosessit, sähköisen asioinnin kehittäminen sekä resurssien ja asiantuntemuksen verkostomainen ja tehokas hyödyntäminen
- ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuden tehtäväkokonaisuus sopii hyvin maakuntien tehtäväksi, mutta on tärkeätä, että kaikkien toimijoiden roolit ja koko sektorin varautuminen muodostavat eheän kokonaisuuden ja että rajapinnat STM:n, MMM:n, Eviran ja maakunnan kanssa ovat selkeät.

Laajempikin muiden virastojen tehtävien siirtäminen valtion virastoon voisi tehostaa monialaisuutta ja poikkihallinnosta asiakaspalvelua. Saman viraston sisällä tehtävien koordinaatio, asiakaspalvelun kehittäminen ja hyvien käytäntöjen siirtäminen on helpompi toteuttaa. Toivomme, että jatkossa arvioidaan uudestaan mahdollisuuksia liittää uusia organisaatioita valtion lupa- ja valvontaviraston yhteyteen.

Kriittisiä asioita/käytännön haasteita

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyy AVIen (6), ELY-keskusten (15), Valviran ja KEHA-keskuksen tehtäviä eli henkilöstöä yhteensä 23 eri organisaatiosta. Kyse on suuresta

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
 fax 03 570 8002
 kirjaamo.etela@avi.fi
 www.avi.fi/etela
 Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
 Birger Jaarlin katu 15,
 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
 Ratapihantie 9,
 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
 Kauppamiehenkatu 4,
 Kouvola

sisäisestä ja ulkoisesta uudistuksesta, joka tuottaa paitsi teknisiä, myös toimintakulttuurisia haasteita sekä muutoksia asiakkaille suunnattavaan viestintään ja itse asiakaspalveluun. Muutoksista huolimatta henkilöstön hyvinvoinnista tulee huolehtia ja asiakaspalvelun tulee sujua häiriöttä niin muutoksen valmistelun aikana kuin viraston käynnistymisen jälkeen.

Uudistuksen aikataulu ja linjausten saaminen

Pääjohtajan valinta muutoksen johtamisen varmistamiseksi mahdollisimman varhain, jotta viraston sisäistä organisointia ja ulkoista sidosryhmäyhteistyötä voidaan tehdä hyvissä ajoin ennen viraston käynnistymistä.

Järjestelmien yhteensovittaminen ja sähköisen asioinnin kehittämisen turvaaminen

Eri substanssijärjestelmien koordinointi ja yhteensopivuus. Järjestelmämuutosten hankinta ja onnistuminen.

Normivaikutusten arviointi

AVIt ovat tehneet aloitteita normien keventämiseksi ns. HAVI-hankkeessa. AVIt toivovat, että ministeriöissä ja eduskunnassa jatketaan aktiivista pohdintaa siitä, miten normien keventämisellä voidaan helpottaa ja tehostaa ihmisten ja yrittäjien arkea, oikeusvaltion ja oikeusturvan periaatteita vaarantamatta. Samalla AVIt ovat esittäneet, että ministeriöiden ohjeita kevennetään vastaavasti.

Tehtävien siirron ennakointi

Aluehallintovirastoista tehtäviä siirtyy nykyisten linjausten mukaan 11 organisaatioon

- valtion lupa- ja valvontavirastoon
- maakuntiin
- Eviraan
- sisäministeriöön
- pelastusopistoon
- kilpailu- ja kuluttajavirastoon
- oikeusaputoimistoon.

Pidämme tärkeänä, että linjaukset tehtävien siirrosta, maakuntien välisestä työnjaosta ja siirtävistä henkilöistä tehdään mahdollisimman varhain. Erityisesti näemme haasteita maakuntien välisessä yhteistyössä niiden tehtävien hoidon osalta, joissa tehtäviä on hoidettu nykyistä maakuntaa laajemmilla alueilla.

Olemme olleet aktiivisesti mukana maakuntien kuten ESAVI alueensa viiden maakunnan ohjaus- ja valmisteluryhmissä sekä tehtäviä kartoittavissa alatyöryhmissä. Työhön on osallistunut johtoa ja substanssiasiantuntijoita. Paanostamme vahvasti myös uuden lupa- ja valvontaviraston valmisteluun, koska näemme, että suuren viraston näkökulmista ja kokemuksista sekä valtakunnallisuudesta on hyötyä koko uudistuksen toteuttamisessa.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiemiehenkatu 4,
Kouvola

Maakuntavalmistelussa erityistä huolenaihetta on herättänyt uhka tehtävien pilkkomisesta pienempiin kokonaisuuksiin ja ylipäänsä linjausten puute siitä, miten valtion tehtävät on tarkoitettu siirrettäväksi useampaan maakuntaan. Toivomme mahdollisimman pikaisesti linjauksia siitä, millä periaatteilla AVI:n tehtävät siirretään maakuntiin.

Monialaisuuden ja poikkihallinnollisen työn tukeminen

Aluehallintovirastoissa on vahva monialaisuuden ja poikkihallinnollisuudenperinne. Pidämme tärkeänä, että tulevan viraston ohjaus- ja organisointimallissa tuetaan poikkihallinnollisuuden toteutumisen mahdollisuutta. Toivomme, että uuden viraston lainvalmistelussa ei ainakaan luoda esteitä yhteistoiminnalle ja ministeriöiden väliselle koordinaatiolle.

Ylijohtaja

Minna Karhunen

Liite: Aluehallintovirastojen tehtävät 2019, tilannekatsaus

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiemiehenkatu 4,
Kouvola